

POMOČ NA DOMU

Pomoč na domu je socialnovarstvena storitev, ki obsega oskrbo upravičenca v primeru starosti, invalidnosti ter v drugih primerih, ko pomoč na domu lahko nadomesti institucionalno varstvo. Organizacija pomoči na domu spada v pristojnost občine, saj mora občina s pogodbo z javnim zavodom ali s podelitvijo koncesije zagotoviti mrežo javne službe na tem področju.

Socialna oskrba na domu, ki je ena izmed oblik pomoči družini na domu, je namenjena osebam, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem okolju, vendar se zaradi starosti, hude invalidnosti, kronične bolezni ali težje telesne ali duševne motnje ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanj nimajo možnosti.

Gre za različne organizirane oblike praktične pomoči na domu, s katerimi upravičencem vsaj za določen čas nadomestimo institucionalno varstvo v zavodu, v drugi organizirani obliki ali v drugi družini.

Socialna oskrba na domu je natančneje opredeljena v Pravilniku o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (Pravilnik) in obsega tri sklope opravil:

- **pomoč pri temeljnih dnevni opravilih:** pomoč pri oblačenju ali slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov;
- **gospodinjstvo pomoč:** prinašanje enega pripravljene obroka ali nabavo živil in pripravo enega obroka hrane, pomivanje uporabljene posode, osnovno čiščenje bivalnega dela prostorov in odnašanje smeti; postiljanje in osnovno vzdrževanje spalnega prostora;
- **pomoč pri ohranjanju socialnih stikov:** vzpostavljanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in s sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih obveznosti, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca ter priprava upravičenca na institucionalno varstvo.

Upravičenec je do pomoči upravičen le, če potrebuje najmanj dve opravili iz dveh različnih sklopov prej navedenih opravil. Upravičenci so po Pravilniku osebe, ki jim preostale psihofizične sposobnosti omogočajo, da z občasno organizirano pomočjo drugih oseb ohranjajo zadovoljivo duševno in telesno počutje in lahko funkcionirajo v znanem bivalnem okolju.

Pod temi pogoji so upravičenci do pomoči na domu naslednje skupine oseb:

- **osebe, stare nad 65 let,** ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje;
- **osebe s statusom invalida** po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, ki po oceni pristojne komisije ne zmorejo samostojnega življenja – če stopnja in vrsta njihove invalidnosti omogočata občasno oskrbo na domu;
- **druge invalidne osebe, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nege** za opravljanje večine življenjskih funkcij;
- **kronično bolni** in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja, ki nimajo priznanega statusa invalida in so po oceni pristojnega centra za socialno delo brez občasne pomoči druge osebe nesposobni za samostojno življenje;

- **hudo bolni otroci ali otroci s težko motnjo** v telesnem ali težko in najtežjo motnjo v duševnem razvoju, ki niso vključeni v organizirane oblike varstva.

Socialna oskrba je strokovno voden proces in organizirana oblika praktične pomoči, pri kateri sodelujejo strokovni delavec, strokovni sodelavec, neposredni izvajalec oskrbe (oskrbovalka), upravičenec ter ključni ali odgovorni družinski člani. Storitve se začne izvajati na zahtevo upravičenca ali njegovega zakonitega zastopnika in vsebuje dva dela. Prvi del predstavlja ugotavljanje upravičenosti do storitve, pripravo in sklenitev dogovora o obsegu, trajanju in načinu opravljanja storitve, organiziranje ključnih članov okolja ter izvedbo uvodnih srečanj med izvajalcem in upravičencem ali družino. Drugi del storitve zajema vodenje storitve, koordinacijo izvajalcev in njihovo usmerjanje, sodelovanje z upravičenci pri izvajanju dogovora in pri zapletenih življenjskih situacijah upravičencev ter neposredno izvajanje storitve na domu upravičenca po dogovorjenih vsebinah in v dogovorjenem obsegu. Spremembe ali dopolnitve že sklenjenega dogovora o obsegu, trajanju in načinu opravljanja storitve lahko predlagata izvajalec storitve, upravičenec ali njegov zakoniti zastopnik.

Neposredno izvajanje storitve na domu upravičenca se lahko izvaja vse dni v tednu, vendar največ 20 ur tedensko. V primeru, ko zaradi potreb upravičenca storitev izvajata dva izvajalca neposredne socialne oskrbe, se lahko število ur mesečno poveča za največ eno tretjino. Socialno oskrbo na domu izvajajo strokovni delavci, strokovni sodelavci ter laični delavci.

1. ORGANIZIRANOST PO OBČINAH

Na Centru za pomoč na domu (CPD) smo v letu 2022 prejeli 365 novih prošenj za storitve, kar je primerljivo s prejšnjim letom. Po občinah: 199 iz MONG, 35 iz Občine Brda, 26 iz Občine Kanal ob Soči, 49 iz Občine Šempeter-Vrtojba, 28 iz Občine Renče Vogrsko in 28 iz Občine Miren-Kostanjevica. Na novo smo skupaj sklenili 243 dogovorov o izvajanju storitev. Pri 355 osebah smo zaključili z obravnavo.

Storitve zagotavljamo v naslednjih občinah:

- Mestna občina Nova Gorica
- Občina Brda
- Občina Šempeter-Vrtojba
- Občina Kanal ob Soči
- Občina Miren – Kostanjevica
- Občina Renče - Vogrsko.

Čas v katerem nudimo storitve v posamezni občini :

- v MO Nova Gorica 7 dni v tednu med 7.00 in 22.00 uro;
- v Občini Brda 7 dni v tednu med 7.00 ure in 16.00 uro;
- v Občini Šempeter-Vrtojba 7 dni v tednu med 7.00 ure in 16.00 uro;
- v Občini Kanal ob Soči 7 dni v tednu med 7.00 do 16.00 uro
- v Občini Miren-Kostanjevica 7 dni v tednu med 7.00 ure in 16.00 uro;
- v Občini Renče- Vogrsko 7 dni v tednu med 7.00 do 16.00 uro.

Storitve socialne oskrbe izvajamo v vseh 6 občinah UE Nova Gorica, dostopna je vse dni v letu.

2. CENA STORITEV (po občinah)

Cena storitve pomoči na domu se oblikuje na osnovi določil Pravilnika o metodologiji oblikovanja cen socialno varstvenih storitev ter jo sprejme in potrdi občina v kateri se storitev izvaja. Poleg normativno določenih izhodišč

tako glede osebnih dohodkov kot tudi materialnih stroškov, mora občina zagotavljati pokrivanje najmanj 50% ekonomske cene.

Nekateri uporabniki so po Uredbi o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev deležni dodatnih oprostitev pri plačilu storitve. V letu 2022 je imelo 6 uporabnikov priznano dodatno oprostitev.

OBČINA	CENA V EUR/URO na dan delavnika
Mestna občina Nova Gorica	5,00
Občina Brda	5,11
Občina Kanal ob Soči	5,00
Občina Miren-Kostanjevica	4,30
Občina Šempeter-Vrtojba	3,50
Občina Renče-Vogrsko	5,00

Tabela 17: Cena storitve na uro na dan delavnika. Veljavne cene na dan: 31. 12. 2022.

V letu 2022 se je cena ure pomoči za uporabnike povišala samo v Občini Kanal ob Soči, v drugih občinah je ostala nespremenjena.

3. STATISTIČNI PODATKI

3.1. Število uporabnikov in opravljenih storitev

OBČINA	Število uporabnikov dne: 31. 12. 2022	Opravljene ure pri uporabnikih v mesecu decembru 2022	Število dostavljenih kosil v mesecu decembru 2022
Mestna občina Nova Gorica	230	3.996,43	3276
Občina Brda	63	571,67	968
Občina Kanal ob Soči	59	436,53	914
Občina Miren-Kostanjevica	34	414,35	538
Občina Šempeter-Vrtojba	72	593,04	989
Občina Renče-Vogrsko	41	403,67	533
Skupaj	499	5.415,69	7219

Tabela 18: Število uporabnikov in opravljenih storitev .

Tudi v lanskem letu so večino (67%) naših uporabnikov predstavljale ženske, kar 80% vseh obravnavanih uporabnikov je bilo starih 80 in več let. Največkrat potrebujejo pomoč pri temeljnih dnevni opravih, gospodinjski pomoči in zagotavljanju enega toplega obroka.

3.2. Število zaposlenih

OBČINA	Št. zaposlenih
Mestna občina Nova Gorica	30
Občina Brda	5
Občina Kanal ob Soči	5
Občina Miren-Kostanjevica	4,5
Občina Šempeter-Vrtojba	5,5
Občina Renče-Vogrsko	4,5
Skupaj	54,5

Tabela 19: Število zaposlenih socialnih oskrbovalcev na dan: 31. 12. 2022.

V lanskem letu smo zaposlili 0,5 dodatne oskrbovalke v občini Miren-Kostanjevica, v ostalih občinah je število zaposlenih za neposredno izvajanje storitve ostalo nespremenjeno. Trudimo se, da daljše odsotnosti z dela nadomeščamo. Na dan 31.12.2022 je bilo zato vključenih 59,5 oskrbovalk, 5 od teh jih je bilo dolgotrajno odsotnih. Strokovno vodenje in koordiniranje storitev, delo z uporabniki, njihovimi svojci in oskrbovalkami opravljajo 4 strokovne delavke, vodja in 3 koordinatorke. V delo Centra za pomoč na domu so vključene tudi službe iz Doma upokojencev. To so direktor, poslovna sekretarka, računovodstvo, higienik-preprečevanje okužb, kadrovska, pralnica, ekonom, vodja zdravstveno negovalne službe, vzdrževanje.... Skupno to predstavlja najmanj še 2 zaposlitvi.

Čas čakanja na storitev se v vseh občinah giblje okrog enega meseca. So obdobja, ko v kateri občini na storitev ni potrebno čakati oz.obdobja, ko je v kateri občini potrebno počakati kaj več. Na to vpliva več faktorjev: število prejetih prošenj; število uporabnikov, ki zaključijo; prilagodljivost in pripravljenost sprejeti pomoč tudi v manj željenem terminu; ...

4. STROKOVNO DELO

V letu 2022 je delo na Centru za pomoč na domu potekalo v okviru zastavljenih ciljev.

Največje težave smo imeli pri zagotavljanju kadrov. Najtežje je bilo v prvi polovici leta. Razpise za prosta delavna mesta smo imeli objavljene skozi vse leto. Dolgotrajnejših odsotnosti oskrbovalk nismo uspeli redno nadomeščati.

Še vedno ne razpolagamo z zadostnim številom službenih vozil. V nekaterih občinah je to rešeno, v nekaterih pa imamo še težave in morajo oskrbovalci za opravljanje dela še vedno uporabljati svoja osebna vozila. Službena vozila nam zadostujejo v Občini Šempeter–Vrtojba in Občini Brda. V Občini Miren-Kostanjevica imamo v uporabi tri vozila. To naj bi zadostovalo, vendar sta 2 električni in posledično se soočamo s težavami, ki se kažejo pri teh avtomobilih, predvsem pri polnjenju. Polnilnica v Mirnu namreč ne podpira tehnologije novejšega avta. Zadevo se rešuje že celo leto. V občini Kanal ob Soči smo v preteklem letu v uporabo dobili še eno vozilo. Potrebovali bi še eno, treba pa je že razmišljati o menjavi dveh starejših. V Občini Renče bi nujno potrebovali še dve vozili in upamo, da bomo uspešni v dogovarjanju. V MO Nova Gorica bi potrebovali vsaj še dve dodatni vozili, jih je pa kar nekaj precej dotrajanih in potrebujejo zamenjavo. Zamenjave so nujno potrebna tri vozila. V lanskem letu smo zamenjali eno.

Zadovoljni smo, da se večja število službenih vozil, se pa istočasno odpira vprašanje redne skrbi za čistočo, servisiranje, tehnične preglede, organiziranje popravil ..., ki ga tak vozniki park zahteva. Skupaj imamo v uporabi 27 vozil.

V preteklem letu nam je ob angažiranju več sodelavcev končno uspelo naročiti delovne obleke in tako poleg zaščitnih oblek zagotoviti tudi oblačila, ki poenotijo naš izgled.

Nadaljevali smo z akcijami, ki našim uporabnikom predstavljajo drobne pozornosti in so jih zelo veseli. Ob Dnevu žena smo razdelili cvetje, za novejne praznike smo razposlali voščilnice, ki so jih tokrat izdelali dijaki Gimnazije Nova Gorica. Prostovoljna akcija peke in delitve domačega peciva našim uporabnikom je postala že tradicionalen dogodek, ki se odvija vsak december pred prazniki .

Dejavnost pomoči na domu se razvija in postaja zelo pomemben del skrbi za stare. Sproti se nam pokažejo pomanjkljivosti in potrebe po spremembah v organizaciji dela. Nadaljevali bomo s iskanjem majhnih primernih prostorov na različnih lokacijah, ki bi služili oskrbovalkam (malica, toaletni prostor....), shranjevanju (zaščitna oprema, ključi uporabnikov in avtomobilov) in parkiranju službenih avtomobilov. V lanskem letu v tem pogledu nismo bili prav uspešni. S tako organizacijo, bi zmanjševali porabljen čas na poteh. V zvezi s tem se pojavlja tudi vprašanje dostopnosti (ključi) do teh prostorov, saj naši oskrbovalci začenjajo zelo zgodaj zjutraj, delajo vse dni v letu in se med seboj nadomeščajo.

Iz leta v leto se nam potrjuje potreba po posebnih kuhinjah, ki bi za potrebe uporabnikov pomoči na domu zagotavljala topel obrok. Vse prevečkrat se soočamo s tem, da kuhinje sodelovanje z nami vrednotijo samo skozi ekonomski izračun in zato ob neugodnih pokazateljih, ne želijo več sodelovati. V lanskem letu smo nekajkrat iskali kuhinjo, ker nam je prejšnja odpovedala sodelovanje. V nekaterih občinah smo kontaktirali že večino ponudnikov in v bodoče ne vidimo več rešitev, če pride do kakšne nove odpovedi.

Solkan, april 2023

Pripravila:
Bernarda Pirih, vodja Centra za pomoč na domu